
Ny dansk allemandsret med bedre adgang til mere natur for flere

Maj 2025

Ny dansk allemandsret med bedre adgang til mere natur for flere

Naturen er en gave, der gives videre fra generation til generation. Også helt bogstaveligt. På en vandretur. I et telt. Omkring et bål. På fisketuren. Eller på jagt efter kantareller dybt inde i skoven. Men alt for mange naturelskere – unge som ældre – møder ”adgang forbudt” skilte og strenge regler, når de vil ud i skove, enge og kystområder. Derfor vil Radikale Venstre indføre en dansk *allemandsret*, der kan åbne vores natur og skove for flere og forbedre rammerne for vores friluftsliv.

Ud på tur – aldrig sur. Sådan lyder et norsk ordsprog. Og vores skandinaviske naboer har grund til ikke at være sure. For det er nemmere at komme ud på tur både i Sverige, Norge og Finland, hvor en lovfæstet allemandsret giver befolkningen ret til at færdes ansvarligt i naturen, ret til at overnatte i naturen og ikke mindst ret til at sanke fra naturens spisekammer. Og i Norge går snakken nu, om allemandsretten skal være en grundlovssikret ret.

Det kan vi lære af i Danmark.

For allemandsretten er ikke bare en mulighed for at nyde naturen og blive klogere på dyr og planter. Med den følger også en dannende forpligtelse til at tage vare om naturen, at vise hensyn til andre mennesker, dyr og planter. Det er

en måde give bedre natur og naturoplevelser videre til næste generation. Derfor foreslår Radikale Venstre nu en dansk allemandsret.

Der er desværre fortsat store begrænsninger, når vi færdes i naturen i Danmark – både alene og i fællesskab. For ofte mødes foreninger med et bestemt 'nej' når de ansøger om at samles i offentlige skove. Og går du en tur i de private skove må du ikke gå uden for stier eller veje. Du må heller ikke færdes i skovene efter solnedgang. Og du må slet ikke slå et telt op – hverken i de private skove eller langs Danmarks kyster.

Det vil Radikale Venstre lave om på. For vores natur er smuk, og med den grønne trepart vil der blive meget mere af den, som vi alle bør få glæde af, da vi også alle er med til at betale for den.

Naturen er vores fælles arv. Men alt for længe er naturen blevet forsømt, og vi tror på, at en dansk allemandsret kan bidrage til at styrke vores bånd til naturen og vores ansvarsfølelse for den. For med en allemandsret følger også pligten til at tage vare om naturen.

Radikale Venstre vil give bedre og nemmere adgang til Danmarks natur ved at

- indføre en dansk udgave af allemandsretten
- tillade fri teltning på alle offentlige skov- og naturarealer samt langs hele den danske kyst
- styrke foreningslivet i naturen og de fælles friluftaktiviteter
- sikre bevaring af de sidste markveje, stier og læhegn
- stille krav om bedre adgang til naturen i Grøn Trepert
- give tilskud til etablering af teltpladser, sheltere og vandreruter.

Med dette udspil vil Radikale Venstre styrke forståelsen for naturen og sikre, at endnu flere borgere – unge som gamle – får gode oplevelser i naturen og i vores skove. Det styrker vores trivsel, sundhed og velvære.

Vi vil give glæden ved naturen videre til den næste generation og sikre bedre adgang til mere natur for flere i Danmark.

Tiden er kommet til en dansk allemandsret.

Dansk allemandsret

Hos vores skandinaviske naboer kan man uden bekymring tage et telt på ryggen og begive sig ud i naturen. Finde et stille sted, slå teltet op, tænde bål og lave mad. Og når natten trænger sig på, kryber man i soveposen. Det kan man, fordi vores nordiske naboer har indført en allemandsret, som giver offentligheden adgang til store dele af de offentlige og privatejede naturområder. Her er der som udgangspunkt offentlig adgang til stier, veje og i vidt omfang også adgang til at færdes uden for stier og veje, i skove og på udyrkede arealer. Allemandsretten har forskelligt udtryk i de enkelte lande, men fælles er, at den private ejendomsret og befolkningens adgang til naturen er sideordnede prioriteter i lovgivningen. Samtidig er der en pligt til at færdes under hensyn til natur, lodsejere og privat ejendom. Det har styrket borgernes forhold til naturen og bidraget til store naturoplevelser for store og små.

Derfor foreslår Radikale Venstre, at der skal sikres bedre adgang til Danmarks natur på både offentlige og private arealer ved at indføre en dansk allemandsret, på en måde der ikke vil medføre negative konsekvenser for naturen. Den kan hente inspiration fra allemandsretten i de andre nordiske lande, men ville skulle tilpasses danske forhold. Det kan være ved at tage hensyn til, at naturen i Danmark er mere fragmenteret og udgør en begrænset del af det samlede landareal, samt at store dele af naturarealerne i Danmark er privat ejede.

Kernen skal dog være, at en danske allemandsret skal udvide borgernes muligheder for at færdes til fods på private naturarealer, skove, langs søer og åer samt i det åbne land langs læhegn, diger, bræmmer, skovbryn og på udyrkede arealer, hvor der ikke kan ske skade på afgrøder, f.eks. stubmarker, mv.

Det skal gøre det nemmere at tage på fisketur, vandretur eller en overnatning i skoven.

Derfor skal en dansk allemandsret indebære:

- Retten til at færdes til fods i de danske skove og øvrige natur uanset ejerskab i passende afstand til bebyggelse
- Retten til at fiske med fiskestang og sanke bær, svampe mv. til eget forbrug – også længere inde i skoven

- Og ikke mindst retten til overnatning i telt også på private naturarealer og i skove, hvor naturen er tilstrækkelig robust og med god afstand fra bebyggelse fx 300 meter.

Med en udvidet ret til at færdes i naturen følger der en pligt til at færdes hensynsfuldt og ikke gøre skade på natur og privat ejendom.

Da Danmark er et lille land, skal der tages nærmere stilling til rækkevidden af en dansk allemandsret herunder særligt i forhold til at sikre, at allemandsretten ikke kommer til at have negative konsekvenser for naturen eller unødvendige gene for lodsejere. Allemandsretten skal indrettes i respekt for beskyttede arter og naturtyper samt tilgodese fredninger, naturområdernes størrelse og give mulighed for aflukning af områder i forbindelse med f.eks. jagt, ynglesæson mv. Offentlige myndigheder skal derfor have muligheder for at fastlægge begrænsninger for allemandsretten f.eks. i forhold til, hvilke naturområder, der skal være ret til at overnatte i hvornår, hvis det er nødvendigt af hensyn til beskyttelse af naturgrundlaget.

Derfor foreslår Radikale Venstre også at nedsætte en *Allemandsretskommission* bestående af eksperter, forskere, friluftsforeninger og et bredt udsnit af naturen- og skovens interessenter, som skal udforme et forslag til de konkrete vilkår en dansk allemandsret, så der sikres videst mulig adgang til naturen, samtidig med at der tages hensyn til naturen, lokale forhold samt lodsejeres privatliv og legitime interesser.

Selvom en dansk allemandsret skal afvente

Allemandsretskommissionen, kan det ikke vente med at styrke adgangen til naturen på den korte bane. Derfor vil allerede nu se på hvordan flere offentlige arealer kan åbnes mere op, give en håndsrækning til kommuner og lodsejere som ønsker at øge tilgængeligheden til deres arealer og ikke mindst give foreningslivet bedre rammer for at få unge og ældre med i naturen.

Fri teltning på alle offentlige naturarealer, kyster og skove

Med Fredningsloven af 1917 blev der givet adgang til alle danske kyster og mulighed for at sove under åben himmel, og

i 2004 blev det tilladt at slå sit telt op i flere statsskove, men langt fra alle. Nu er tiden kommet til at tage de næste skridt. Vi skal åbne adgangen til alle offentligt ejede naturarealer og skove – samt i videst muligt omfang til de private, under hensyn til at det i visse områder og perioder kan være rimeligt med begrænsninger for deres brug og udvikling. Mens en fuld implementering af den danske allemandsret skal afvente Allemandsretskommissionen, vil vi på den korte bane udvide retten til fri teltning i alle statslige, kommunale og regionale skove, åbne naturarealer, langs søer og åer og ikke mindst langs vores mere end 8750 km. lange kyststrækning landet rundt. Samme regler som i dag: højst 1 nat samme sted, højst 2 telte sammen og ikke større end 3-personerstelte.

Sikre bevaring af de sidste markveje, stier og læhegn

Der er over 50 år sket en halvering af stier og markveje i det åbne land. Det er en følge af årtiers centralisering af dansk landbrug og en strukturudvikling, så landbruget i dag er på langt færre hænder end før, men med markant større og sammenhængende marker. På bekostning af biodiversiteten og adgangen til vores fælles natur.

I dag kan stier og veje nedlægges alene på baggrund af en anmeldelse fra en lodsejer til kommunen. Hvis kommunen ikke reagerer på en sådan henvendelse inden for fire uger, kan markvejen nedlægges. Markveje og stier er vigtige rekreative færdselsårer, og derfor bør der i kommunerne i stedet altid tages konkret stilling til en nedlæggelse. Det giver lystfiskeren mulighed for at komme ned til søer og åer, den vandrende mulighed for at komme videre til de næste lejrplads og så kan det være en grøn korridor for vilde planter, insekter og dyr og bidrager dermed til biologisk variation i landskabet.

Derfor foreslår Radikale Venstre, at nedlæggelse af stier og veje i det åbne land skal begrænses og fremover vil kræve forudgående myndighedsgodkendelse med offentlig annoncering og mulighed for at anke til Klagenævnet. Eksisterende stier og veje i det åbne land må dog ikke blive barrierer for at genskabe større sammenhængende naturarealer, og derfor skal det fortsat i særlige tilfælde være muligt især at omlægge, men eventuelt også nedlægge, stier, når formålet er udvikling af sammenhængende natur.

Styrke foreningslivet i naturen og de fælles friluftaktiviteter

I dag er der krav om anmeldelse og ansøgning hos lodsejere af en række organiserede friluftaktiviteter som f.eks. spejderne på tur, orienteringsløbere eller skoler og fritidsinstitutioner på udflugt. Radikale Venstre ønsker at gøre det endnu mere enkelt for foreninger, skoler og institutioner at komme ud i naturen. Derfor foreslår Radikale Venstre at reglerne forenkles, så de organiserede friluftaktiviteter med op til f.eks. 50 deltager sidestilles med uorganiserede aktiviteter, så der ikke længere er krav om anmeldelse og ansøgning når man vil ud i naturen, så længe det sker i respekt med naturen.

Anmeldelsesordningen sikrer, at der kan ske en afvejning af, om det rekreative pres udgør et problem for natur mv. Flere steder, særligt i den bynære natur, er der et kæmpe pres fra flere forskellige sider for at komme ud og bruge naturen. Det er positivt, men kan betyde at der er områder, hvor der kan være behov for at regulere brugen af naturen.

Derudover vil Radikale Venstre styrke samarbejdet mellem de private lodsejere og foreningerne og bl.a. stille midler til rådighed i en kommende landdistriktpulje, som bl.a. kan bruges til at forbedre faciliteter i skovene og mindske generne for de lodsejere, som stiller arealer til rådighed for foreninger.

Tilskud til etablering af teltpladser, sheltere og vandreruter

I takt med vi får et grønnere Danmarkskort og mere natur, skal vi også sikre, at der kommer flere telt- og shelterpladser og vandreruter. Danmark har allerede internationalt anerkendte vandreruter, men endnu flere kan komme til i takt med at vi får større sammenhængende naturområder. Det kunne bl.a. være i Ålandet ved Skjern Å. Under COVID-nedlukningerne fik endnu flere øjnene op for naturens mange muligheder, så der aldrig før har været så stor efterspørgsel på de statslige shelterpladser.

Derfor vil Radikale Venstre som en del af en større landdistriktsindsats afsætte 100 mio. kr. til en Naturpulje, så de grønneste kommunalbestyrelser, som ønsker at gå foran for at skabe bedre adgang til naturen i deres kommune, kan få medfinansiering til etablering af bl.a. vandreruter, nye stier,

shelters og lejrpladser i pagt med naturen eller lignende f.eks. i forbindelse med projektet 'Danmarks Naturstier'.

Styrke adgang til naturen i Grøn Trepert

Med den grønne trepart tegner vi et nyt Danmarkskort. Landbrugsjord skal tages ud, og der skal i stedet skabes ny og mangfoldig natur. Det er en kæmpe opgave, men også en unik mulighed for at styrke samhørigheden mellem menneske og natur. Det kan forbedre vores naturforståelse, sundhed og trivsel og ikke mindst give plads til, at mange flere borgere i Danmark kan komme ud og nyde naturen, hvis det bliver et krav for omlægningen.

Det ønsker Radikale Venstre. Da en stor del af omlægningen og udtagning af landbrugsjorden i den lokale udmøntning af Grøn Trepert bliver betalt over skatten af os allesammen, bør vi også alle have glæde af den 'nye' natur, det medfører. Radikale Venstre foreslår derfor, at treparten skal medtænke etableringen og adgangen til flere stier, shelter- og teltpladser, ligesom der skal sikres adgang og fiskeret for lyst- og sportsfiskere i vandløb i de ådale, som er en del af udtagningsprojekterne og hvor der er en bæredygtig fiskebestand. Især skal der sikres adgang til vores store sammenhængende naturområder samt de store nye skovarealer og vådområder, som vil blive skabt. Konkret vil vi kæmpe for, at der i tilskudsordninger for skovrejsning, udtag af lavbundsarealer, etablering af vådområder m.v. sikres bedre adgangsforhold for brugere af naturen. Det kan være ved at stille krav om bedre adgang til arealerne, end hvad der følger af almindelig lovgivning, eller ved at belønne lodsejere, der skaber god adgang til arealerne for offentligheden og etablerer stier, veje, overnatningsmuligheder og friluftsfaciliteter.